Diplomat Jaromír Novotný: Bojím se blížícího se kolapsu Západu!

- CZ24 News | 28. února 2020

ČESKO: 30 LET POTÉ – KROKY K DEMOKRACII „Krym patří jednoznačně Rusku," říká ParlamentnímListům.cz bezpečnostní analytik a zkušený diplomat Jaromír Novotný. Popisuje současnou situaci v rozklížené Severoatlantické alianci, vysvětluje své názory na současné Rusko, americkou politiku izolacionismu a také západní Evropu, která se podle něj vnitřně rozpadá. Zamýšlí se i nad termínem vyrovnání se s komunismem a odmítá vše, co bylo před rokem 1989, označit za špatné.

Pane Novotný, 30 let demokracie nám přineslo různá překvapení, jistoty i pády. Řekl byste, že se úroveň české demokracie dlouhodobě kontinuálně zvyšuje?

Máme takovou demokracii, jakou si sami zasloužíme! To je velmi jednoduché. Takže pokud připouštíme to, že má-li někdo odlišný názor než ta takzvaná elita, tak se stává nepřítelem, to přestává být diskuse a začíná to už trochu zavánět diktátem.

Některé názory jsou zkrátka povolené a jiné nepovolené.

To nám tu názorně ukazuje třeba sdružení Milion chvilek pro demokracii a demonstrují nám to i některá média.

Jistě, můžu. Já jsem byl například v loňském roce pozvaný do České televize a upřímně řečeno si myslím, že už mě tam víckrát nepozvou!

(smích) A z čeho tak soudíte?

No protože na mě vystřídali celkem šest různých komentátorů a nikdy jsem s nimi neprohrál, takže mě už na další kolo asi nepozvou… (smích). A protože jsem prostě neměl názory takzvaného mainstreamu.

A v čem se vás konkrétně snažili veřejnoprávně indoktrinovat?

Tak to byla vesměs bezpečnostní témata. Například když došlo k teroristickým útokům na Srí Lance, kde jsem byl dříve velvyslancem, pozvali mě taky, když se sešli Trump a Putin v Helsinkách, další diskuse byla o Krymském poloostrově, situaci v Sýrii či na Dálném východě.

Ale když už hovoříte o tom mainstreamu, tak většinu lidí tato témata upřímně řečeno moc nevzrušují…

No ano, to je ta mlčící většina, která má úplně jiné problémy a starosti než pražská kavárna, normální lidé se tím nezabývají. Ale přesto, když někde vydám rozhovor, či dokonce sérii rozhovorů, pak ty ohlasy jsou skutečně obrovské!

Ti lidé se totiž podivují nad tím, jak je možné, že jim tohle nikdo jiný neříká, že to nikde jinde nepíšou a že já si dovolím to takhle nahlas vyslovit. No ano, tak dovolím. Mám spoustu životních zkušeností, byl jsem v mnoha významných fukcích, a tím pádem i u spousty zajímavých věcí. Není důvod, abych neprezentoval svůj názor, i když se třeba někomu zrovna nelíbí…

Pane Novotný, jednou z těch funkcí, jež jste zastával, byl post prvního náměstka ministra obrany – a to navíc v enormně exponované době příprav na vstup České republiky do Severoatlantické aliance (NATO). Jste stále přesvědčen, že i přes neoddiskutovatelné problémy, které NATO momentálně má, šlo o krok správným směrem?

Že jsem se podílel na našem vstupu do NATO, toho jsem nikdy nelitoval. Doba na to tehdy byla zralá, neboť vůbec nebylo jasné, jak se dál vyvine situace v Rusku, na Ukrajině či jiných oblastech na východ od nás – jestli tam budou fungovat stabilní státy, nebo ne. V tu dobu jsme vlastně měli přátele pouze na svých hranicích. Poprvé za 300 let…

A navíc vstup ČR do NATO vytvořil podmínky pro celou řadu investic a příliv kapitálu, protože investoři tím dostali i tu bezpečnostní záruku.

Zároveň ale musím říct – a vy už jste to naznačil – že jsme tehdy vstupovali do úplně jiného NATO, než jaké vidíme dnes. Protože podle mého názoru je Aliance momentálně v největší krizi kvůli tomu, že Spojené státy zásadně změnily svou zahraniční politiku, a co si budeme namlouvat, evropské země, které patří jak do NATO, tak i do EU, na tom taky nejsou právě nejlépe.

Promiňte, pokud jde o USA, co máte na mysli tou změnou politiky. Jde o příklon k izolacionismu?

No ano, určitě, neboť prezident Trump dostal Spojené státy do pozice, kdy jsou v obchodní válce jak s Čínou, tak téměř i s celou Evropskou unií.

Vypověděl také dohody s Kanadou, s Mexikem a některými asijskými zeměmi, takže ano – aktuálně bych to nazval politikou izolacionismu.

Každopádně NATO je nejen v této souvislosti rozklížené.

Uvědomte si například, že druhou nepočetnější armádu v Alianci vlastní Turecko, to jest diktátor Recep Tayyip Erdogan, který se nijak netají svými imperiálními choutkami, když prohlašuje, že jeho snem je, aby turecké hranice začínaly u Vídně a končily v Sin-ťiangu (autonomní oblast na úrovni provincie Čínské lidové republiky). Tak dá se vůbec taková země ještě považovat za člena NATO, nebo už ne?

Dobrá a co armády evropských členských států Severoatlantické aliance?

Když se podíváme například na Německo, tak tam současná předsedkyně Evropské komise v roli ministryně obrany Ursula von der Leyenová v podstatě úplně pohřbila Bundeswehr – tedy německou armádu, která je prakticky neakceschopná.

A Leyenová namísto toho řešila uniformy pro těhotné „vojačky“ a velikost prostoru pro těhotnou ženu v tanku, což je ale nemusí momentálně trápit, protože ty tanky, co mají, jsou nepojízdné a s letadly to není o mnoho lepší.

Na druhé straně právě předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová říká, že Evropská unie bude v příštích letech potřebovat jednotnou a společnou organizaci a ozbrojené jednotky, kterými by podpořila svou politiku ve světě…

To je sice moc pěkná myšlenka, ale já se ptám, kdo takovou společnou armádu postaví? O Německu teď byla řeč, zbývá snad jedině Francie, ale kdo ještě? No nikdo! Takže to jsou všechno takové utopie a líbivé sliby. Proto buďme rádi za to, že NATO alespoň jakžtakž funguje, protože vojenská část Evropské unie prostě nefunguje vůbec.

Když už je tedy řeč o vojenských silách v Evropě – jaká je síla a potenciál současné české armády?

Víte, já když jsem přicházel na Ministerstvo obrany, tak jsme měli 130 tisíc vojáků. Teď je jich 28 tisíc! Před časem se zrovna konalo cvičení, na kterém se zkoušelo, jestli jsme schopni uzavřít hranice republiky v případě nutnosti – za použití armády, policie a celníků. A zjistilo se, že toho schopni nejsme. Že můžeme buď uzavřít jižní, nebo severní hranici, ale ne obě najednou. A není divu, protože naše armáda v současnosti taky není vybudována k obraně státu.

Byl byste pro znovuzavedení povinné vojenské služby?

Tak já jsem byl proti zrušení vojenské povinné služby, když jsem byl na Ministerstvu obrany. Podle mého by měla být zkrácena tak, aby se každý naučil alespoň základní disciplíně a umění bojovat. Protože teď je tu generace, která umí střílet leda tak na play stationu…

Já se vrátím ještě k té otázce vstupu do NATO, které nás mělo začlenit do těch západoevropských struktur, abychom také snáze odolávali nepříteli číslo jedna – a to Rusku. Dnes bývá naše zahraniční politika naopak často označována jako proruská nebo i pročínská. Máme mít podle vás z Ruska strach?

Já z Ruska strach nemám. Já mám strach z kolapsu západní Evropy, protože i státy jako Francie či Německo se de facto hroutí vnitřně.

A myslím, že už naši lidi začali sledovat, že se k nám stěhují Západoevropané – Němci, Italové, Belgičani nebo Nizozemci.

Nesmíme ale zapomenout na Rusy…

Ano, Rusové taky.

To znamená, že Rusko se taky hroutí?

Rusko je tvrdě kapitalistická země. Ti bohatí už dřív usazovali své rodiny tady, kde je bezpečno. Za první republiky tady existovala (v tehdejším Československu) Ruská a Ukrajinská univerzita, protože tamní intelektuálové sem utíkali do bezpečí před bolševiky. Taky si uvědomme, že jsme tou dobou byli desátou nejvyspělejší zemí světa – a slovanskou k tomu.

Teď jsme pro změnu v první desítce nejbezpečnějších zemí světa…

Jistě, a to není málo. Podívejte se, jak se bezpečnost hroutí třeba ve Skandinávii, která byla vždycky vydávána za ten nejbezpečnější kout světa. Ale když se to přežene s imigranty…

Vrátím s k Rusku. Prezident Miloš Zeman byl před časem tvrdě kritizován za to, když na půdě Evropského parlamentu prohlásil, že situaci na Krymském poloostrově, o který se přou Rusko a Ukrajina, by vyřešil návrat celé oblasti Rusku. Co na to Jaromír Novotný?

My si zkrátka musíme zvyknout na to, že příslušnost Krymu k Rusku je jednoduše fakt! Obyvatelstvo Krymu navíc ani nechce být součástí Ukrajiny, protože mělo autonomní republiku Krym v rámci Ukrajiny – a v referendu se vyslovilo pro připojení k Rusku. A tím by to mělo být uzavřené.

Já si dovolím závěrem se dotknout ještě problému imigrace, protože minimálně z Afriky by k nám podle klimatologů měly vinou změn klimatu v blízké budoucnosti zamířit stovky běženců z tohoto kontinentu. Někdo říká, že je to vlastně záchrana pro postupně vymírající

evropskou civilizaci, ale pak je tu také zcela opačný názor, že do Evropy už bychom nikoho pouštět neměli, abychom si vůbec zachovali své tradiční hodnoty. Jak to vidíte vy?

Samozřejmě že když ty lidi nenaučíme, aby se sami v Africe uživili, tak prostě půjdou do supermarketu přes Středozemní moře. A jakmile sem dorazí nějakých 100, 200 milionů lidí, tak ta Evropa klekne, a pak co? Pak tady bude taky hladomor. Takže já říkám, že to není nic jiného než invaze – a proti invazi se musíme bránit.

Ale bránit se čím? Nějakou tou evropskou armádou, nebo každý jednotlivý stát sám za sebe? Nebo nás spasí NATO?

Tak za prvé si kladu otázku, jestli ta generace, které je dneska 20 nebo 30 let, by byla vůbec schopná se bránit.

A za druhé spoléhat se na NATO by bylo hodně krátkozraké, protože tam musí být všechno jednohlasně – a navíc ten často zmiňovaný článek 5, který údajně říká, že bude-li jedna členská země napadena, ty ostatní okamžitě vojensky zakročí – to je mýtus.

Já už jsem to říkal v roce 1997 – v tom článku se pouze praví, že v takovém případě to všichni vezmou v úvahu a následně se rozhodnou sami, jak budou postupovat dál. Protože kdyby tam byla povinnost, tak by to přece nemohly podepsat Spojené státy. To znamená, že ta pomoc může spočívat třeba v zásilkách sušeného mléka nebo stanů. Ale hlavně je tam také článek 3, který říká, že každý členský stát je povinen se o svoji obranu postarat nejdříve sám!

Poslední střih, pane Novotný. V Česku se teď stále a čím dál tím intenzivněji vyrovnáváme s komunismem – trošku paradoxně, když víme, že v současnosti se počet komunistů i jejich podpora snižuje. Jak tento fenomén vnímáte vy?

No, tak s komunismem se dnes vyrovnávají hlavně třicátníci. Anebo Milion chvilek. Pětadvacetileté celebrity vyprávějí, co všechno pro ně znamená listopad 1989, i když jim tehdy byly dva roky, tak se podělují o všechny ty prožitky.

Téhle generaci ale chybí životní zkušenost, aby se mohla s něčím vyrovnávat. Ono totiž všechno od roku 1948 do roku 1989 nebylo zdaleka jednolité a nejde to šmahem odsoudit.

Vezměte si třeba 60. léta, která byla zdaleka nejplodnější v kultuře, ve filmu atd. Jenomže v roce 1968 nastalo velké vystřízlivění, pak přišla léta normalizace, která jsme nějak přežili, a pak ten rok 1989, kdy jsme si mysleli, že všechno půjde samo a že teprve teď nastane ta pravá spravedlnost. Byli jsme ale hrozně naivní, protože lidi se nemění. Takže nebudu říkat, že všechno bylo před tím listopadem 1989 špatně. Mladí lidé dostali od státu bydlení – dneska si najednou ti mladí uvědomují, že nedostanou nic a zadluží se leda tak do konce života atd. Takže každý si zkrátka musí projít nějakou tou iluzí a deziluzí, ale musí existovat určitá evropská paměť, aby se některé věci v těch dalších generacích zbytečně neopakovaly.

Rozhovor vedl Tomáš Procházka